

Raadsinformatie

Datum: : 24 augustus 2010

Aan : Gemeenteraad Hof van Twente

Van : Burgemeester en wethouders Hof van Twente

Nadere informatie : Pim Braamhaar / Harry van der Mark

Onderwerp: : Tussenrapportage project "Herijking welzijnssubsidies"

1: Inleiding

De gemeente Hof van Twente geeft jaarlijks ongeveer 5,4 miljoen euro uit aan welzijnssubsidies. Onder de welzijnssubsidies verstaan we de subsidies aan de 12 beleidsterreinen zoals vermeld in bijlage 3 bij deze tussenrapportage. Uw raad heeft eind 2009 in de "Programmabegroting 2010" opgenomen dat met ingang van 2012 (na afloop van de huidige vierjarige budgetsubsidie periode) € 610.000 en vanaf 2013 € 689.000 bezuinigd dient te worden op de welzijnssubsidies. Dit is ongeveer 12,5% van het totale welzijnssubsidiebedrag. Daarbij is gesteld *"dat een zorgvuldige herijking van het subsidiebeleid is gewenst. De verdere ontwikkeling van het WMO-beleid kan daar een plaats in krijgen. (...) Wij realiseren ons dat de invulling van deze forse taakstelling gevolgen zal hebben voor het voorzieningenniveau. Om deze taakstelling te realiseren zal in overleg met de gesubsidieerde organisaties het ambitieniveau, aantal en omvang van voorzieningen worden herijkt. Daarbij zal ook gekeken worden naar verhoging van de eigen bijdrage van de gebruikers van de diverse voorzieningen. In de overgangsfase kan er sprake zijn van frictiekosten, de omvang daarvan is nu nog niet te bepalen."*

Wij hebben een projectgroep 'Herijking welzijnssubsidies' ingesteld om hiervoor concrete voorstellen te doen, waarbij in overleg met de gesubsidieerde organisaties het ambitieniveau, aantal en omvang van voorzieningen worden herijkt teneinde deze financiële taakstelling in te vullen. Gezien de noodzaak om voor het einde van 2010 met onderbouwde bezuinigingsvoorstellen te komen, heeft de opdracht naar de projectgroep zich beperkt tot het aandragen van een pakket maatregelen waarmee de bestaande taakstelling herijking welzijnssubsidies kan worden ingevuld.

De provincie heeft vanuit haar rol als financieel toezichthouder gewaarschuwd dat er een aantal niet concreet ingevulde taakstellingen in de begroting 2010 staan en dat ze er op zal toezien dat deze concreet zullen worden ingevuld. Zo niet, dan kan een preventief toezichtregime volgen. Die waarschuwing gold ook voor de taakstelling op de welzijnssubsidies. Naast de overwegingen van behoorlijk bestuur om richting organisaties

ruim van te voren kortingen op subsidies bekend te maken, is het dus ook van belang om richting provincie te laten zien dat deze taakstelling dit jaar concreet wordt ingevuld. Nadat uw raad over de programmabegroting 2010 had besloten is dit project pas recent echt op gang gekomen. Dit heeft in belangrijke mate te maken met de gemeenteraadsverkiezingen. Vervolgens heeft de wijziging van het college van burgemeester en wethouders voor enige vertraging gezorgd.

Voorts is in de "Programmabegroting 2010" ook de verwachting uitgesproken dat gemeenten hun aandeel zullen moeten leveren aan door de rijksoverheid te nemen bezuinigingsmaatregelen, waarbij Hof van Twente in het ongunstigste geval € 6 miljoen voor haar rekening krijgt. Deze taakstelling is nog niet hard in de begroting opgenomen. Op het moment dat de taakstelling concreet gaat worden, zullen de welzijnssubsidies daarbij wederom niet buiten beschouwing kunnen blijven. Wij hebben de projectgroep opdracht gegeven om, aanvullend op de concrete en uitgewerkte voorstellen ter invulling van de bestaande taakstelling van € 610.000/€ 689.000, ook suggesties voor extra ombuigingen ter waarde van € 0,7 miljoen op haar werkterrein te doen.

De projectgroep heeft naast de "Programmabegroting 2010" een andere lijn van herkomst; te weten het in 2009 gestarte en in maart 2010 afgeronde project 'Juridische kwaliteitsverbetering subsidieverstrekking'. Van daaruit is geconcludeerd dat er behoefte bestaat aan een duidelijker toetsingskader. De bestaande subsidieregels met een daarbij horend groot aantal beleidsregels en deelnotities per beleidsterrein zijn hier en daar op onderdelen inhoudelijk wat achterhaald of ondoorzichtig. Tegelijk met aanpassing van het subsidiebeleidregels en -kaders ten gevolge van de keuzes die voortvloeien uit deze tussenrapportage moet het toetsingskader daarom bondiger, duidelijker en actueler worden gemaakt. In het verlengde daarvan volgt verduidelijking en verbetering van de werkprocessen rond subsidieverstrekking, de ontwikkeling van checklist voor subsidieaanvragen en de ontwikkeling van standaardbrieven. Na besluit over de invulling van de taakstelling van € 689.000 zal de projectgroep dit oppakken. Overigens doet onze gemeente inmiddels ook mee aan het project 'Subsidie zonder moeite' van de VNG, waarbij deregulering van de Algemene subsidieverordening centraal staat.

In hoofdstuk 2 is nadere informatie over het project opgenomen. Hoofdstuk 3 geeft een onderzoek naar de uitgangspunten voor verlaging van de welzijnssubsidies weer, een en ander uitgewerkt in een zestal denkrichtingen in hoofdstuk 4. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 een aanbeveling gedaan om de denkrichtingen verder uit te werken en wordt een suggestie gedaan voor de extra taakstelling.

2: Projectinformatie

2.1 Projectresultaat

Wij hebben ten behoeve van de projectgroep het volgende resultaat geformuleerd: De projectgroep dient het ambitieniveau, aantal en omvang van voorzieningen in overleg met de gesubsidieerde organisaties te herijken. Daarbij dient ook gekeken te worden naar de eigen bijdrage van de gebruikers van de diverse voorzieningen en naar eventuele frictiekosten. Het uiteindelijk resultaat moet zijn dat de gemeenteraad uiterlijk december 2010 kan besluiten over concrete voorstellen ter invulling van de taakstelling herijking welzijnssubsidies, dus met vermelding van naam vereniging/instelling, het te korten subsidiebedrag en de mogelijke effecten van de korting voor de gesubsidieerde organisatie.

De projectgroep zal zelf methoden en invalshoeken voor de herijking van de welzijnssubsidies bedenken. De projectgroep mag ook de systematiek van de huidige 4 subsidievormen (budgetsubsidie, waarderingssubsidie, incidentele subsidie en investeringssubsidie) ter discussie stellen.

2.3 Afbakening

Het gaat bij de welzijnssubsidies om alle 12 subsidieterreinen die vallen onder het beleidskader Welzijn; feitelijk alle subsidies die vanuit de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling worden verstrekt, met uitzondering van de subsidies voor individuele voorzieningen i.h.k.v. de WMO.

De daadwerkelijke implementatie van de naar aanleiding van dit project te maken keuzes omtrent subsidies en voorzieningen behoort niet tot dit project.

De voorstellen ter invulling van de bestaande taakstelling richten zich op de bestaande voorzieningen. Het invullen van de taakstelling door bestaande nieuwe beleidsvoornemens (zwembaden, sporthallen etc.) te schrappen is hierbij niet aan de orde.

2.4 Communicatie tot nu toe

Om invulling te geven aan het vereiste van overleg met de subsidieontvangers, is het belangrijk de subsidieontvangers, gezien de mogelijke gevolgen, tijdig en duidelijk te informeren over wat er te gebeuren staat. Daarom zijn zij begin mei per brief geïnformeerd over de opgenomen taakstelling in de programmabegroting 2010. Daarbij is hen tevens verteld dat de kans groot is dat zij minder subsidie ontvangen vanaf 2012. Bovendien is reeds in deze brief aangekondigd dat zij middels een enquête om nadere informatie wordt gevraagd over wat een eventuele vermindering van de subsidie voor hen betekent. Zo weten belanghebbenden waar de gemeente mee bezig is zodat zij niet verrast zijn als de gemeente (projectgroep) hen individueel benaderd. Medio juni heeft I&O Research uit Enschede digitaal een on-line enquête uitgezet.

3: Onderzoek naar uitgangspunten voor subsidieverlaging.

Verstrekken van een subsidie is geen verplichting. Een gemeente verstrekt subsidie om bepaalde beleidsdoeleinden te verwezenlijken. De Algemene wet bestuursrecht (artikel 4:23 lid 1 Awb) bepaalt, dat een bestuursorgaan slechts subsidie verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift dat regelt voor welke activiteiten subsidie kan worden verstrekt. Dit is door de gemeenteraad nader geconcretiseerd door in de Algemene subsidieverordening (Asv) aan te geven voor welke activiteiten subsidie wordt verstrekt (o.a. sport, kunst, zorg ed.). Gelet hierop kan derhalve overal (binnen het taakveld welzijnssubsidies) op worden bezuinigd.

3.1 Uitgangspunten

Bezuinigen op de welzijnssubsidie kan op verschillende manieren. Vooruitlopend op deze mogelijkheden zijn een viertal uitgangspunten ontwikkeld die kunnen bijdragen aan het realiseren van de bestaande taakstelling; te weten het centreren van voorzieningen, zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid, het profijtbeginsel en de kaasschaafmethode.

We staan een ontwikkeling van een uitgebreid en fijnmazig subsidiebeleid naar een meer transparant en robuust subsidiebeleid voor, waarbij burgers hun hobby's in verdergaande mate zelf bekostigen. Dit ook vanuit onze overtuiging dat organisaties met actieve betrokken leden een relatief kleine bijdrage van de gemeente niet nodig hebben om hun activiteiten uit te voeren.

Het I&O rapport geeft aan dat organisaties met veel leden de meeste mogelijkheden hebben om kortingen op te vangen. Een korting hier is verder te rechtvaardigen vanuit het profijtbeginsel en het idee vanuit zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid. Tenslotte is uit de benchmark van Deloitte (mei 2008) gebleken dat onze gemeente zeker met de uitgaven aan sport ver uitsteekt boven andere vergelijkbare gemeenten.

Deze uitgangspunten zijn in hoofdstuk 4 nader geconcretiseerd in denkrichtingen.

3.1.1 Centreren

Met dit uitgangspunt wordt bedoeld het samenbrengen van verschillende voorzieningen naar één locatie, dan wel versnippering van eenzelfde voorziening terugbrengen. Een efficiëntere bedrijfsvoering kan leiden tot kostenbesparing. Dit uitgangspunt heeft effect op de instellingen die naast een hoofdvestiging nevenvestigingen hebben in de kernen. Tevens is hier sprake van effecten op het voorzieningenniveau in de kernen.

Ook de spreiding van zwembaden en sporthallen hoort feitelijk bij dit onderwerp. Deze discussie wordt echter separaat van de herijking welzijnssubsidies gevoerd.

3.1.2 Zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid

Niet langer kunnen (welzijns)instellingen en verenigingen slechts afhankelijk zijn van de (lokale) overheid. In economisch slechtere tijden mag van de burger verwacht worden dat hij/zij, nog meer dan al het geval is, de handen uit de mouwen steekt om mee te helpen voorzieningen in stand te houden. Ook zal de overheid zich terugtrekken uit situaties waarvan zij van mening is dat dit ook zonder steun van de overheid in stand kan blijven.

3.1.3 Kaasschaaf

Bij de kaasschaafmethode geldt het uitgangspunt 'iedereen moet inleveren'. De subsidies worden met een bepaald percentage gekort. Dit percentage kan verschillen per soort subsidie of per beleidsterrein. Bovendien kan er voor gekozen worden bepaalde beleidsterreinen te ontzien.

3.1.4 Profijtbeginself

Uitgangspunt is dat waar de burger profiteert van de gesubsidieerde voorzieningen, de burger in economisch slechtere tijden ook meer kan bijdragen. Te denken valt hierbij aan entreprijzen, huurbedragen, kosten van abonnementen, onderhoudsbijdragen etc.

3.2 Bevindingen instanties

Begin mei 2010 zijn alle subsidieverkrijgende instanties geïnformeerd over de opgenomen taakstelling voor het jaar 2012 en verder. Daarbij is tevens aangegeven dat de kans groot is dat ook zij minder subsidie ontvangen vanaf 2012. Bovendien is reeds in deze brief aangekondigd dat binnen afzienbare tijd om nadere informatie wordt gevraagd wat een eventuele vermindering van de ontvangen subsidie betekent voor het behalen van de doelstellingen van de instantie.

In vervolg op onze brief van begin mei 2010 hebben wij het externe bureau I&O research uit Enschede ingeschakeld om te assisteren bij het formuleren van onderzoeksgerichte vragen aan de subsidieverkrijgende instanties. Bovendien hebben zij een digitale omgeving ingericht waar de vragen ingevuld konden worden. Met een uitnodigingsbrief zijn alle subsidieverkrijgende instanties verzocht een digitale vragenlijst in te vullen. De vragen die hierin zijn geformuleerd hebben betrekking op de kenmerken van de verschillende organisaties, effecten van subsidieverlaging of – beëindiging en de gevolgen daarvan, manieren om te bezuinigen en de mogelijkheid om suggesties te geven (zie bijlage 1).

De uitgezette enquête door I&O research is ingevuld door 141 instanties. Dit is een respons van 53 procent. De deelnemende instanties vormen een goede afspiegeling van alle organisaties die een welzijnssubsidie ontvangen, wat betreft het type organisatie, het type subsidie dat men ontvangt en het totale ontvangen subsidiebedrag. Door I&O research is gesteld dat er vanuit kan worden gegaan dat de instanties die hebben deelgenomen representatief zijn voor alle welzijnsinstanties in de gemeente.

Enkele belangrijke onderzoeksresultaten zijn:

Kenmerken van de verschillende organisaties (soort organisatie, type subsidie ed.)

- Organisaties op het gebied van kunstbeoefening door amateurs, sport, jeugd en jongeren en ouderen kennen relatief veel betalende leden. Organisaties op het gebied van kunst, cultuur en media en organisaties op het gebied van zorg kennen relatief minder vaak betalende leden.
- De ontvangen subsidie wordt veelal (79%) gebruikt voor de exploitatie (inclusief huur).
- Organisaties en verenigingen die sterker afhankelijk zijn van subsidies zijn organisaties zonder betalende leden of betalende bezoekers, die met name budgetsubsidies ontvangen en organisaties die zich met name begeven op het terrein van zorg en jeugd en jongeren.

Maatregelen bij subsidieverlaging of beëindiging (zowel navraag gedaan naar de gevolgen van subsidieverlaging met 12,5% als algehele subsidiebeëindiging)

- Organisaties op beleidsterreinen sport en kunstbeoefening door amateurs zien het vaakst mogelijkheden om zelf de inkomsten te vergroten. Organisaties rondom ouderen zien deze mogelijkheden het minst vaak.
- Ontvangers van een budgetsubsidie zullen in geval van bezuinigingen vaker een beroep doen op externe middelen, bijvoorbeeld donateurs. Ontvangers van een waarderingssubsidie zullen vaker de contributie verhogen.
- Het blijkt voor organisaties lastiger om in de kosten te snijden dan om de inkomsten te verhogen.
- Bij een subsidieverlaging van 12,5% ondervindt ruim een kwart van de organisaties (28%) relatief weinig ingrijpende gevolgen.
- Bij een subsidieverlaging van 12,5% verwacht 63% van de organisaties ingrijpende gevolgen.
- Bij een subsidiebeëindiging verwacht slechts 14% relatief weinig gevolgen.

Bezuinigingsopties (er zijn een viertal bezuinigingsopties voorgelegd, zoals de kaasschaafmethode, ontzien van kleinere subsidies, ontzien van bepaalde doelgroepen en de benchmarkbenadering (vergelijken met soortgelijke gemeenten))

- De minst populaire optie van bezuinigen is de benchmarkbenadering.
- Gezien de achtergrondkenmerken van de organisaties preekt men logischerwijs vaak voor eigen parochie.
- Over de kaasschaafmethode zijn ontvangers van een grote subsidie het minst positief en het ontzien van kleine subsidies kent de meeste voorstanders onder de ontvangers van kleine subsidies.
- Voor wat betreft het ontzien van bepaalde doelgroepen (jongeren, ouderen en gehandicapten) is iedereen ongeveer even positief.

Naast voornoemde vragen aan de subsidieverkrijgende instanties heeft I&O research tevens een aantal vragen voorgelegd aan het 'Hofpanel' om zodoende de mening van de eindgebruikers¹ te peilen. Via het hofpanel worden ervaringen met en opinies over bepaalde onderwerpen kenbaar gemaakt die voor het maken van beleid van belang zijn. Het hofpanel bestaat uit panelleden die een aantal keer per jaar worden gevraagd een digitale vragenlijst in te vullen.

Aan de panelleden van het hofpanel zijn voornoemde bezuinigingsopties (onderaan pagina 7 van het rapport), m.u.v. de benchmarkbenadering, voorgelegd. Verder is als extra bezuinigingsoptie het keuzes maken op kernniveau (iedere kern een eigen welzijnsspeerpunt dat enkel in die kern wordt gesubsidieerd) aangegeven. Net als onder de welzijnsorganisaties blijkt dat ook onder de panelleden de voorkeur uitgaat naar het ontzien

---

¹ Eindgebruikers: bezoekers van/deelnemers aan de activiteiten van de gesubsidieerde instanties.

van bepaalde doelgroepen. Opvallend is verder dat na het ontzien van bepaalde doelgroepen de kaasschaafmethode door de grootste groep panelleden als eerlijk wordt beoordeeld. Deze methode staat echter op een lage plaats als het gaat om voorkeur.

Zowel welzijnsorganisaties als panelleden konden in een open vraag nog suggesties aan de gemeente geven rondom bezuinigingen op welzijnssubsidies. Deze suggesties zijn opgenomen in (de bijlagen van) het rapport 'Kiezen of delen?' van I&O research. Een suggestie die meerdere malen genoemd wordt is dat de gemeente zelf een keuze moet maken, omdat organisaties zelf niet altijd het inzicht over het hele welzijnsveld hebben.

Het volledige rapport 'Kiezen of delen?' van I&O research is als bijlage 2 bijgevoegd.

3.3 Schriftelijke reacties

Een drietal organisaties hebben geen enquête ingevuld, maar hebben schriftelijk gereageerd. De Stichting Beheer Register Goederen Delden (de stichting die zwembad de Mors, sporthal de Reiger, sportzaal 't Raesfelt en het Parochiehuis in Delden beheert) heeft aangegeven zich te beraden of een bezuiniging van 12,5 % niet zou moeten leiden tot vermindering van diverse activiteiten.

De schoolbesturen van het primair onderwijs Hof van Twente hebben gevraagd het (primair) onderwijs te ontzien bij de komende bezuinigingen. Zij geven aan dat de grens van bezuinigen voor de scholen wel is bereikt zeker in een tijd waarin voor de scholen een belangrijke uitdaging ligt om te anticiperen op passend onderwijs. Bij het "passend onderwijs" worden scholen steeds meer geconfronteerd met leerlingen met specifieke zorg.

Sportfondsen (beheerder van de zwembaden in Markelo en Goor) geven aan door het realiseren van een bezuiniging van € 80.000 en een positief resultaat van € 19.107 in 2008 en een te verwachten positief resultaat van € 13.000 in 2011 reeds een significante bijdrage te hebben geleverd aan de verlaging van de exploitatielasten.

3.4 Conclusies

Gelet op het vorenstaande blijkt dat er verschillende manieren zijn om invulling te geven aan de bestaande taakstellingen. De projectgroep heeft vastgesteld dat een taakstelling op de welzijnssubsidies alleen te realiseren is door alle uitgangspunten hierbij te betrekken.

Uit de bevindingen van de verschillende subsidieverkrijgende instanties alsmede de reacties van de panelleden van het Hofpanel kan worden geconcludeerd dat organisaties op het terrein van sport, kunstbeoefening door amateurs gemiddeld genomen de meeste veerkracht hebben. Organisaties rondom ouderen en zorg het minst. Verder is er het meeste draagvlak om bepaalde doelgroepen (ouderen, jeugd en jongeren en gehandicapten) te ontzien.

4: Denkrichtingen

In dit hoofdstuk doen wij verschillende voorstellen op welke manier invulling kan worden gegeven aan de bestaande taakstelling. De voorstellen zijn gebaseerd op een denkrichting en worden onderbouwd met een rechtvaardiging voor de eventueel te maken keuze.

Wij willen hierbij opmerken dat onze gemeente zich zeer faciliterend opstelt bij accommodaties, dat heel veel geld in een hoog voorzieningenniveau is en wordt gestopt. Elke kern kent (straks) haar eigen sporthal, er zijn zes kunstgrasvelden (2x hockey en 4x voetbal) aangelegd en er staan prima accommodaties. Daar waar sprake is geweest van privatisering, is veel geld meegegeven.

Dit pleit op zich al voor afschaffing van waarderingssubsidies op beleidsterreinen waar ook budgetsubsidies (voor accommodaties) worden verstrekt die uiteindelijk aan dezelfde inwoners ten goede komen.

4.1 Geringe gevolgen

Vanuit deze denkrichting wordt gekeken naar de waarderingssubsidies.² Een taakstelling op deze subsidies kan plaatsvinden zonder dat dit grote gevolgen heeft voor de subsidieontvangende vereniging. Hierbij denken wij aan het afschaffen van subsidies onder de € 300,- en/of een zodanige vermindering van de subsidie dat dit geen groter effect heeft dan een contributieverhoging van € 1,- per lid per maand.

4.1.1 Afschaffen subsidies < € 300,-

Verenigingen die een subsidie lager dan € 300,- ontvangen zijn niet uitsluitend afhankelijk van deze subsidie. Een bedrag van € 300,- jaarlijks kan ook op een andere wijze worden opgehoest. Wel dient hierbij de kanttekening te worden gemaakt dat de subsidie minder dan € 300,- bedoeld is als een waardering voor de activiteiten die door de vereniging wordt verricht. Uitgesproken dient te wel te worden dat die waardering blijft, maar dat daar geen som geld aan wordt verbonden.

4.1.2 Contributieverhoging

Het rapport van I&O research geeft weer dat organisaties die beschikken over betalende leden de meeste veerkracht hebben. Dit betreft met name de beleidsterreinen Sport en Kunstbeoefening door amateurs. Ook organisaties op het gebied van jeugd, jongeren en ouderen kennen echter vaak betalende leden. Een contributieverhoging onder de leden zou een eventueel tekort kunnen opvullen. Een contributieverhoging van € 1,00 per lid per maand is te rechtvaardigen.

Deze maatregel laat de verenigingen uiteraard vrij om te kiezen hoe ze een dergelijke korting op de subsidie opvangen. Dat kan misschien ook via extra sponsorbijdragen, clubacties of snijden in uitgaven.

Door maatregel 4.1.1. en 4.1.2. zullen veel subsidies vervallen. Dat betekent dat het naar onze mening grote aantal subsidies dat de gemeente verstrekt aanzienlijk beperkt wordt en dat de gemeente zich ook niet meer verantwoordelijk hoeft te voelen voor een juiste besteding daarvan binnen de grenzen van de beleidsregels en algemene subsidieverordening (zoals bijv. de toetsing aan maximale reserves e.d.).

Op dit moment is het actuele aantal leden per vereniging niet bekend. Uitgegaan is van de bij de projectgroep bekende aantallen. In een aantal gevallen is uitgegaan van een raming.

Raming bijdrage aan de taakstelling € 75.000,-

---

² Waarderingssubsidie: een subsidie die onafhankelijk van de exploitatieresultaten voor ten hoogste vier jaar wordt vastgesteld en is bedoeld om een bepaalde activiteit aan te moedigen of te ondersteunen.

4.2 Centreren

Met centreren van voorzieningen wordt bedoeld dat de verschillende kernen niet meer over dezelfde faciliteiten behoeven te beschikken. Indien een andere kern reeds over een geschikte voorziening beschikt kunnen eventuele dependances worden afgestoten. Het betreft in dit kader met name de bibliotheek, de muziekschool en de peuterspeelzalen. Deze instellingen ontvangen een budgetsubsidie.³ Voor de bibliotheek en de muziekschool geldt dat in de kern Goor een uitstekende centrale voorziening is gerealiseerd. De bibliotheek heeft echter ook dependances in Delden, Markelo en Diepenheim. De muziekschool heeft naast Goor tevens leslocaties in Delden (muziekschool Hengelo), Diepenheim, Markelo en in Hengevelde. Verder zijn er in de Hof van Twente in de verschillende kernen allemaal een peuterspeelzaal aanwezig (Goor, Delden, Diepenheim, Markvelde, Bentelo, Wiene, Deldenerbroek, Azelo, Markelo en Hengevelde).

Door het centreren van de bibliotheek en de muziekschool vervallen de kosten van de verschillende dislocaties en bovendien kan een efficiëntere bedrijfsvoering leiden tot kostenbesparing. Bij de muziekschool zal het vervallen van leslocaties leiden tot een optimalere bezetting van de lesgroepen en het efficiënter inzetten van docenten (lesverdichting). Bij de Stichting peuterspeelzalen leidt het vervallen van leslocaties tot een rendabeler groeps grootte (nu zijn een aantal lesgroepen gering van omvang). Wij zijn er bij de raming van uitgegaan dat dit kan leiden tot een kostenbesparing van 10 %

Raming bijdrage aan de taakstelling € 153.000,-

4.3 Profijtbeginsel

Er zijn verschillende subsidieverkrijgende instanties die naast inkomsten uit een subsidie ook anderszins voordeel genieten doordat de gemeente zorgt voor het onderhoud van de velden dan wel de gebouwen waarvan gebruik wordt gemaakt. In een ander geval kan het voordeel zijn ontstaan doordat een lage huurprijs is bedongen voor het gebruik van een bepaalde ruimte. Bij het hanteren van het profijtbeginsel is het uitgangspunt kritisch te kijken of de huur die betaald wordt nog wel overeenkomt met het profijt dat de gebruiker heeft. Enerzijds zal het hanteren van het profijtbeginsel leiden tot lagere gemeentelijke uitgaven of anderzijds tot het hanteren van hogere huurtarieven. Hier kan een koppeling worden gelegd met het gemeentelijk vastgoedbeleid.

4.3.1 Onderhoudsbijdrage

De gemeente houdt voor haar eigen gebouwen een lager onderhoudsniveau aan dan voor de accommodaties die in eigendom zijn van beheersstichtingen. Wij achten het gerechtvaardigd de onderhoudsbijdragen aan accommodaties terug te brengen naar een lager niveau en zijn bij de raming uitgegaan van lager onderhoudsniveau dan de huidige 90-100% van de onderhoudsrapporten. Ook hier kan door middel van zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid het een en ander worden “terugverdiend”.

Ook de kosten die de gemeente heeft daar waar het onderhoud van de eigen gebouwen voor sociaal culturele doeleinden betreft en de kosten voor onderhoud van de sportvelden die in gemeentelijk eigendom zijn, kunnen nog eens kritisch tegen het licht worden gehouden om te zien of daar nog besparingen mogelijk zijn.

4.3.2 Cultureel centrum

Er is nog één accommodatie die door de gemeente zelf verhuurd wordt, namelijk het cultureel centrum in Diepenheim. In afwachting van ontwikkelingen in Diepenheim zijn de huurbedragen niet anders dan trendmatig verhoogd. In verhouding tot overige sociaal-

---

³ Budgetsubsidie: een subsidie die op basis van met de instelling gemaakte afspraken om prestaties te leveren voor ten hoogste vier jaar wordt verstrekt conform de systematiek van budgetfinanciering. Hierbij wordt naast de beschikking, een uitvoeringsovereenkomst met de instelling gesloten.

culturele accommodaties in onze gemeente zijn deze huren erg laag vandaar dat ingezet kan worden op een stevige huurverhoging.

4.3.3. Reggehof

In 2003 heeft K+V (een onderzoeksbureau gespecialiseerd op welzijnsterrein) een rapport uitgebracht over de exploitatie van de Reggehof. In dit rapport heeft K+V aangegeven dat als de Reggehof marktconforme huren zou hanteren er extra inkomsten ter grootte van € 123.000 zouden kunnen worden gerealiseerd.

Toentertijd is afgezien van het hanteren van marktconforme huren (voor sociaal-culturele activiteiten), omdat deze nergens in Hof van Twente in de sociaal culturele accommodaties werden en worden gehanteerd. Het in mindering brengen van 10% op de subsidie aan de Reggehof zal de Reggehof noodzaken om o.a. de huren voor de gebruikers te verhogen.

4.3.4. BTW voordeel

Beheersstichtingen ontvangen een exploitatiesubsidie gebaseerd op een BTW regime van 19%. Door gebruik te maken van de clausule "belaste exploitatie" kan het lage BTW tarief van 6% worden gehanteerd. Dit verschil is nog steeds niet verrekend in de subsidies. Het voorstel is dit nu wel te doen. De betreffende stichtingen zijn: SBR Delden, SSGH Hengevelde, STEVIG Goor, de Pol Bentelo en SSM Markelo.

Raming bijdrage aan de taakstelling € 263.000,-

4.4 Specifieke subsidies vervallen

Bij het herijken van subsidies dient er ook te worden gekeken of de subsidies die worden verstrekt nog wel passen binnen het gemeentelijk beleid. Ook kan er worden gekeken of het nog wel 'van deze tijd is' om bepaalde activiteiten te subsidiëren. Bovendien kan er kritisch worden gekeken of activiteiten die gesubsidieerd worden niet door andere overheden ook worden gesubsidieerd dan wel door andere instellingen worden verzorgd. Verder kan er kritisch worden gekeken naar de situatie die ontstaan is bij de harmonisatie van de welzijnssubsidies in 2004, waarbij er geen keuzes gemaakt zijn in het wel of niet subsidiëren van bepaalde activiteiten. Daarnaast moet het effect van de subsidieverstreking op de bedrijfsvoering van de gemeente in kaart worden gebracht.

Hieronder gaan wij kort in op de keuzes die wij voorstellen om te maken bij herijken van de welzijnssubsidies. Wij stellen voor deze subsidies te laten vervallen.

4.4.1 Oude rechten vanuit voormalige gemeenten

Er bestaan oude verkregen rechten van de voormalige gemeenten, die bij de harmonisatie van de welzijnssubsidies in 2004 zijn blijven bestaan. Herijking is een goed moment om deze toekenning te evalueren.

Hierbij zou gedacht kunnen worden aan het afschaffen van de subsidie aan Paardensportcentrum "De Hoffmeijer" (commerciële instelling en paardensport wordt niet gesubsidieerd). De subsidie aan het paardensportcentrum is al eens eerder ter discussie geweest waarbij in 2008 is besloten dat het subsidiebedrag zal worden afgebouwd. Dit is toen niet geëffectueerd

Tevens zou gedacht kunnen worden aan het niet meer separaat subsidiëren van blokfluitles op locaties in de voormalige gemeente Ambt Delden. De muziekschool ontvangt subsidie voor het geven van blokfluitles.

4.4.2 Niet meer passend in gemeentelijk beleid.

Er wordt in een aantal gevallen subsidie verstrekt aan organisaties die niet voldoen aan de grondbeginselen van het beleid op basis waarvan subsidie wordt verstrekt. Hierbij valt te denken aan:

Stichting Motorcross Markelo: de stichting ontving tot aan 2009 een vergoeding voor hand- en spandiensten bij de motorcrosskampioenschappen vanuit de post representatie. Vanaf

2009 zijn zij ondergebracht bij de welzijnssubsidies. Motorsportactiviteiten worden echter binnen de welzijnssubsidies niet gesubsidieerd
Tevens zou gedacht kunnen worden aan de Twentse Welle (is een overkoepelende Twentse organisatie niet uitsluitend gericht op Hof van Twente);

4.4.3 “Niet meer van deze tijd”.

Van de activiteiten die worden ondernomen door de instanties die vallen onder het beleidsterrein vorming en educatie kan afgevraagd worden of deze nog wel passen in een tijd waarin er een breed scala is van scholings- en vormingsactiviteiten aangeboden door professionele instellingen. Tevens is het aanbod vanuit de media en het internet zodanig groot dat scholings- en vormingsactiviteiten ook door zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid ingevuld kunnen worden.

Het vormingswerk van vroegere tijden waarbij specifieke groeperingen activiteiten ontwikkelden om te komen tot kennisvergroting en emancipatie kan in deze tijd op een andere wijze worden ingevuld waarbij de individuele burger door de hulp van digitale hulpmiddelen kan komen tot emancipatie en integratie.

Wij zien bovendien het subsidiëren van anders dan WMO gerelateerde “gezellige ontmoetingsactiviteiten in buurtschappen en wijken niet als een speerpunt van het gemeentelijk beleid.

Voor wat betreft het beleidsterrein integratie valt op te merken dat de betreffende Turkse doelgroep al verregaand is geïntegreerd in de samenleving. Ook zijn er vanuit de rijksoverheid inmiddels inburgeringactiviteiten opgestart die integratie bevorderen. Indien noodzakelijk kan daar een beroep op worden gedaan. Tevens is bij de integratieactiviteiten, die gesubsidieerd worden vanuit de waarderingssubsidies, de nadruk meer op ontmoeting dan op integratie komen te liggen. Ook worden er geen andere minderheidsgroeperingen gesubsidieerd.

Er kan voor gekozen worden de waarderingssubsidies voor de beleidsterreinen “Integratie” en ‘Vorming en educatie’ af te schaffen en de betrokken instanties niet langer te subsidiëren.

4.4.4 Overige subsidievormen.

Naast waarderingssubsidies en budgetsubsidies bestaan er budgetten voor incidentele subsidies en incidentele subsidies ten behoeve van activiteiten op het gebied van kunst. Voor het jaar 2011 heeft ons college besloten deze budgetten in te zetten de activiteiten die ontwikkeld worden ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van onze gemeente. Hieruit blijkt mede dat het niet beschikken over deze budgetten niet in directe zin “pijn doet”. Ondanks dat deze budgetten zinvol ingezet worden bij incidentele en speciale activiteiten stellen wij voor deze budgetten te schrappen.

Daarnaast kent onze gemeente nog een budget voor investeringssubsidie. Instanties die een accommodatie in eigendom hebben kunnen hier een beroep op doen. Gezien het vele geld dat in de afgelopen jaren is geïnvesteerd in de accommodaties en er sprake is van een zeer behoorlijk niveau, stellen wij voor dit budget mee te nemen bij de “aanvullende kaasschaaf”.

Raming bijdrage aan de taakstelling € 98.000,-

4.5 Lokaal onderwijsbeleid

Binnen het Lokaal onderwijsbeleid wordt naast logopedie ook bewegingsonderwijs en muziekonderwijs gesubsidieerd. De subsidie voor bewegingsonderwijs en muzikale vorming wordt gebruikt om het niveau van deze activiteiten te verhogen, de subsidie voor logopedie wordt gebruikt om in een zo vroeg mogelijk stadium eventuele problemen te onderkennen (screenen) en in lichte mate te behandelen.

De scholen ontvangen middelen van het rijk om de lessen bewegingsonderwijs en muzikale vorming te verzorgen. Daarnaast heeft de gemeente de zorgplicht en de daaruit voortvloeiende kosten om de leerlingen van de groepen 3 t/m 8 twee keer in de week te laten gymmen en hen te vervoeren naar de daarvoor bestemde accommodaties. Voor het geven van muziekles wordt de muziekschool reeds gesubsidieerd.

Ook voor logopedie staan mogelijkheden open om via de zorgverzekeraar logopedische hulp voor kinderen in te schakelen.

Wij stellen u derhalve voor de subsidie voor logopedie, bewegingsonderwijs en muzikale vorming te laten vervallen.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat er met de scholen meerjarenafspraken zijn gemaakt tot 1 januari 2013 voor wat betreft deze subsidie. Het laten ingaan van de taakstelling in 2012 kan wel, maar doet wel een inbreuk op deze meerjarenafspraken.

Raming bijdrage aan de taakstelling € 268.260

4.6 Kaasschaaf

De instanties die niet zijn meegenomen in de denkrichtingen 4.1 t/m 4.5 kan een aanvullende taakstelling van 10%, 15% of 20% worden opgelegd (kaasschaafmethode).

Het toepassen van deze taakstelling is enerzijds nodig om aan het te bezuinigen bedrag te komen en anderzijds de bezuinigingstaakstelling te verdelen over het totale subsidieveld.

Raming bijdrage aan de taakstelling: 10% € 217.000 ; 15% € 326.000 ; 20% € 435.000

4.7 Conclusie

De opdracht tot taakstellend bezuinigen op de welzijnssubsidies en deze tevens te herijken, kan middels bovengenoemde voorstellen worden gehaald. Hierbij is het noodzakelijk dat er (op sommige terreinen pijnlijke) keuzes worden gemaakt op het terrein van het wel of niet subsidiëren van bepaalde activiteiten. Bij het hierna opgestelde overzicht dient opgemerkt te worden dat het hier gaat om ramingen. Bij de opdracht tot verdere uitwerking, komen de getallen exact in beeld.

Bij de uitwerking van denkrichtingen kunnen verschillende aannames gedaan worden waaruit dan weer verschillende bedragen rollen. Voorbeeld: Naast een korting op de subsidies die het effect heeft van een contributieverhoging van € 1 per maand kan ook in beeld gebracht worden wat het effect is bij € 2 per maand. Bij de kaasschaafmethode kan een percentage van 10%, maar ook van 15% gehanteerd worden etc.

Tevens dient bij de uitwerking van de denkrichtingen te worden gekeken naar een ongewenste stapeling van diverse taakstellingen voor subsidieontvangers. Dit element zal worden meegenomen bij de uiteindelijke afwegingen.

Ook zal worden onderzocht of er bij een verschraling van de subsidieverstrekking, andere mogelijkheden zijn voor ondersteuning zoals, bijvoorbeeld, het onder stringente voorwaarden verstrekken van een lening.

Overzicht bijdrage aan de taakstelling:

Onderwerp	Bedrag
4.1 Geringe gevolgen	€ 75.000
4.2 Centrereren	€ 153.000
4.3 Profijtbeginsel	€ 263.000
4.4 Specifieke subsidies vervallen	€ 98.000
4.5 Lokaal onderwijsbeleid	€ 268.260
4.6 Aanvullende kaasschaaf 10%	€ 217.000
Totaal aan voorstellen	€ 1.074.260

Onderwerp	Bedrag
4.1 Geringe gevolgen	€ 75.000
4.2 Centrereren	€ 153.000
4.3 Profijtbeginsel	€ 263.000
4.4 Specifieke subsidies vervallen	€ 98.000
4.5 Lokaal onderwijsbeleid	€ 268.260
4.6 Aanvullende kaasschaaf 15%	€ 326.000
Totaal aan voorstellen	€ 1.183.260

Onderwerp	Bedrag
4.1 Geringe gevolgen	€ 75.000
4.2 Centrereren	€ 153.000
4.3 Profijtbeginsel	€ 263.000
4.4 Specifieke subsidies vervallen	€ 98.000
4.5 Lokaal onderwijsbeleid	€ 268.260
4.6 Aanvullende kaasschaaf 20%	€ 435.000
Totaal aan voorstellen	€ 1.292.260

5: Aanbevelingen

Ons college heeft in hoofdstuk 4 een voorstel gedaan om middels een aantal denkrichtingen te komen tot de invulling van de taakstelling op de welzijnssubsidies en het herijken van het subsidiebeleid. Hierbij hebben wij nu niet de effecten op de subsidie per organisatie laten zien. Wij achten het juist om nu de discussie over uitgangspunten en denkrichtingen te voeren, waarbij de potentiële opbrengsten globaal zijn aangegeven om uw raad enig idee te geven van de bijdrage die elk uitgangspunt/denkrichting aan de taakstelling kan leveren. Nadat uw raadscommissie zich heeft uitgesproken worden de uitgangspunten/denkrichtingen die steun lijken te krijgen concreet uitgewerkt op het niveau van de specifieke organisatie.

5.1 Aanbevelingen

Op grond van de voorstellen in hoofdstuk 4 doen wij u de volgende aanbevelingen:

1. Instemmen met de door de projectgroep gekozen denkrichtingen.
2. De projectgroep de opdracht te geven om:
  - a. De denkrichtingen nader uit te werken tot concrete voorstellen die voorgelegd kunnen worden aan de gemeenteraad.
  - b. Bij de uitwerking van de denkrichtingen het beleidsveld “gehandicapten” ongemoeid laten gezien de kwetsbaarheid van de doelgroep.
  - c. Bij de uitwerking van de denkrichtingen de beleidsvelden “ouderen” en “jeugd en jongeren” wel betrekken en te korten op de subsidie (vrijwaren van deze breed geformuleerde beleidsvelden, zal tot gevolg hebben dat het grootste gedeelte van de taakstelling ingevuld zal moeten worden middels de kaasschaafmethode. Daarnaast is er sprake van een omvangrijke groep financieel draagkrachtige ouderen).
  - d. De concrete voorstellen aan de betrokken instellingen voorleggen en hen verzoeken om hun zienswijze te geven.
  - e. De concrete voorstellen voorzien van zienswijze in november/december 2010 voor te leggen aan het college en de gemeenteraad.

5.2 Komende bezuinigingen

Hoewel niet met vermelding van ten minste naam organisatie, te bezuinigen bedrag en mogelijk effect van de subsidievermindering, heeft de projectgroep, in deze tussenrapportage mogelijkheden aangereikt om te voldoen aan een hogere taakstelling dan de oorspronkelijke. Het is op dit moment nog onduidelijk welk beroep er uiteindelijk gedaan zal moeten doen op aanvullende kortingen op de welzijnssubsidies.

Mocht in de toekomst blijken dat het noodzakelijk is het taakveld welzijnssubsidies met een zwaardere taakstelling te belasten, dan kunnen de hiervoor genoemde denkrichtingen (hoofdstuk 4) worden ‘opgeplust’. Dat zal vooral neerkomen op extra gebruik van de kaasschaafmethode, tenzij er principiële besluiten worden genomen over het niet meer subsidiëren van bepaalde doelstellingen of activiteiten.

5.3 Tot slot

We denken met deze tussenrapportage een behoorlijke basis te hebben aangereikt voor het voeren van een opiniërende discussie in de raadscommissie Algemeen op 7 september. Wij verwachten dat u zich uitspreekt over de in de tussenrapportage genoemde uitgangspunten en denkrichtingen, en ons daarmee als college kaders stelt voor de verdere uitwerking. Uiteraard nodigen wij u uit om zelf ook met uitgangspunten/denkrichtingen te komen.

Bijlagen

1. Vragenlijst I&O research.
2. Rapport ‘Kiezen of delen?’ van I&O research.
3. Citaten uit de benchmark van Deloitte (mei 2008)